

Анна Бардашевська

директор Херсонської обласної бібліотеки для дітей

Дитяча бібліотека і громада: стратегічне партнерство в інтересах дитини

Останнім часом практично у кожному номері фахової періодики можна зустріти публікації з досвіду партнерської співпраці бібліотек з іншими закладами культури, освіти, державними інституціями, депутатським корпусом, громадськими організаціями. І кожен з вас може навести десятки прикладів вдалого взаємовигідного партнерства. Як правило, переважна частка співпраці припадає на організацію окремих заходів, акцій. Теоретики бібліотечної справи класифікують таку взаємодію як ситуативне партнерство, тобто взаємодія в конкретній ситуації, організація заходу на паритетних началах, або ж за участі. Та особливої цінності партнерські відносини набувають тоді, коли із ситуативних переростають у стратегічні, довготривалі, такі, що засновані на стійкому взаємному інтересі.

Я хотіла б зупинитися на окремих проектах, які здійснювалися колективом нашої бібліотеки спільно з зацікавленими партнерами, і результатом реалізації яких стала подальша розбудова діяльності закладу, поява нових сервісів та продуктів, формування у місцевій громаді нового образу бібліотеки; партнерських проектах, які ми оцінюємо як стратегічні.

Першим прикладом є проект «Права дітей» — створення інформаційного веб-порталу правової просвіти дітей та підлітків. Все почалося з творчої співпраці бібліотеки та міського управління юстиції над створенням розділу «Правовий орієнтир» на нашому сайті. Саме цей розділ з часом і трансформувалася у згаданий проект. Завдяки підтримці Міжнародного Фонду «Відродження» декілька електронних сторінок перетворилися на новий інтелектуальний продукт, який відповідає очікуванням користувачів. Про це свідчать і їх відгуки, і ті запитання, з якими вони звертаються до віртуальної «Правової довідки», що діє на порталі. Новим поштовхом для подальшої розбудови проекту стала співпраця зі Службою у справах дітей обласної державної адміністрації. Участь бібліотеки в Координаційній раді у справах дітей, створеній при обласній державній адміністрації, дала змогу залучити до роботи над проектом нових партнерів із числа членів Ради, у т.ч. громадські організації, окремі управління та служби ОДА. Пропозиції владних структур та громадських організацій щодо покращення долі дітей, які залишилися без батьківського піклування, відповідні адресно-статистичні та аналітичні матеріали зібрано в окремий розділ порталу «Дитина має право на сім'ю!». Його створення бібліотека зніщувала під час обласної науково-практичної конференції «Розвиток сімейних форм виховання в області» (лютий 2007 р.). Ідею було схвалено і внесено до рекомендацій конференції. Для її реалізації Службою у справах дітей ОДА було складено «Координаційний план представлення матеріалів для опублікування на інформаційному порталі «Права дітей», в якому чітко визначені партнери, терміни та формати подачі інформації для опублікування на новоствореному інтернет-ресурсі. Таким чином, від співпраці бібліотеки з новими партнерами у рамках даного проекту виграли, в першу чергу, користувачі, які отримали новий ресурс, що наповнюється різноманітною, багатоаспектною оперативною інформацією, як прийнято говорити в таких випадках, інформацією «з перших рук». Але важко переоцінити позитивні наслідки такої співпраці і для бібліотеки. Її колектив отримав нагоду та механізми для кращої презентації можливостей закладу. І переконливим доказом цього стали цикли круглих столів, брифінгів, зустрічей, проведених Координаційною радою ОДА в бібліотеці з різними цільовими аудиторіями: громадськими організаціями, представниками релігійних громад області, керівниками підприємств та бізнесменами міст. До програми цих заходів було включено екскурсії по бібліотеці, презентацію порталу та огляд його ресурсів. Можу сказати, що ці зустрічі виявилися для бібліотеки результативними ще й в іншому, більш прагматичному аспекті, оскільки допомогли знайти нових партнерів для реалізації ідеї просування читання, яка вилілася у проект «Молодь плекає майбутнє». А депутати обласної ради, з числа учасників зустрічей, зніщували перед обласним управлінням культури і туризму та комісією з гуманітарних питань обласної ради розгляд питання щодо матеріально-технічної бази бібліотеки з метою включення його окремим пунктом до обласної цільової «Програми розвитку культури і духовності до 2012 року». Варто зазначити, що нове партнерство виявилось плідним і з точки зору подальшого розвитку бібліотечних закладів області, які обслуговують дітей. Спільно з колегами по Координаційній раді проведено обласний семінар заступників директорів ЦБС по роботі з дітьми «Партнерство заради дитини», на якому було оголошено обласну акцію — святкування Дня Матері у співпраці з новими партнерами на місцях. Оголосити результати акції та відзначити кращих плануємо під час чергового обласного семінару — 27 вересня цього року.

Ви, певно, погодитеся зі мною, що немає сьогодні у бібліотек більш важливого завдання, ніж відродження престижу читання, утвердження позитивного впливу книги на інтелектуальний та духовний розвиток особистості. На вирішення цього завдання націлені зусилля і бібліотек Херсонщини. Але ж відомо — навчати легше, ніж переучувати, тому й хотілося б, щоб позитивний імідж книги в очах дитини починав стверджуватися ще в сім'ї, у школі і, в першу чергу, в бібліотеках загальноосвітніх навчальних закладів. Саме тому вважаємо, що особлива увага, яку ми останнім часом приділяємо підвищенню кваліфікації наших колег — освітянських бібліотечарів, з цієї точки зору є виправданою. Щороку для шкільних бібліотечарів проводимо 3–4 семінари, тренінги, у тому числі й міжобласні, за участі Миколаївської науково-педагогічної бібліотеки, заняття Школи молодого бібліотечаря, індивідуальні стажування та консультації. З минулого навчального року на базі двох шкільних бібліотек міста запроваджено нову форму методичного впливу — лабораторії перспективного фахового досвіду з питань організації бібліотечних фондів та впровадження новітніх інформаційних технологій. Як правило, всі заходи організаційно забезпечуються управліннями освіти та проходять за безпосередньої участі їх керівників. На прохання міського управління освіти провідними спеціалістами ХОБД протягом року було відвідано ряд шкільних бібліотек з метою експертної оцінки їх стану та діяльності. Така увага до роботи шкільних бібліотек не була марною. Відразу 5 шкільних книгозбірень починають цей навчальний рік у нових, відремонтованих приміщеннях, облаштованих спеціальними, виготовленими на замовлення, бібліотечними меблями. Стало традицією проведення серпневих педагогічних нарад за участі спеціалістів нашої бібліотеки. Виступаючи зі слайд-презентаціями на секціях директорів, завучів, завідувачих дитячими садочками і, звичайно ж, шкільних бібліотечарів, ми знайомимо учасників нарад з новими можливостями, сервісами, проектами бібліотеки, які можуть бути корисними учням та педагогам. Цього року за пропозицією начальника міського управління освіти слайд-презентація на тему «Інтернет-бібліотеки на шляху підвищення якості знань учнів» розпочинала виступи учасників секції директорів серпневих нарад. Сприймаючи таку пропозицію як соціальне замовлення та беручи до уваги успішність наших спільних проектів, таких, як «Інтернет для вчителя», «Кібершколярики», «Навчання з Інтернетом» тощо, нами було розроблено і запропоновано для працівників шкільних

бібліотек курс тренінгів з Інтернет-орієнтування «Школа Інтернет-навігатора» і новий пілотний проект формування інформаційної грамотності «Використання новітніх інформаційних технологій». Конструктивна взаємодія бібліотеки та освітянських структур значно підвищує престиж заходів, що проводяться бібліотекою, в очах користувачів-дітей, батьків, інших учасників. Як правило, керівники обласного та міського управлінь освіти, РІПО, науково-методичного педагогічного центру поздоровляють переможців бібліотечних конкурсів, вручають їм нагороди, відкривають Тижні дитячої книги, вітають учасників театралізованих заходів та бібліотечних шоу. Отож, освітяни добре знають бібліотеку не лише за спільними проектами, а й завдяки їхній участі у святах книги і читачів.

Партнерські зв'язки, про які тут йшла мова, розвивалися за ініціативи бібліотеки. Саме ми пропонували ідеї та проекти для спільної реалізації, доводили, що є і можемо бути корисними як партнери. Але ми прагнемо зробити імідж дитячої бібліотеки таким, щоб інші вбачали в ній не тільки партнера для окремих заходів, а й пропонували свої власні ідеї та проекти для спільної реалізації, були зацікавлені в її участі.